

ฮอนด้า โซอิจิโร: พลังแห่งความฝัน (the power of dream)

พศ.ประยูร เชี่ยววัฒนา

นายกสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)

ผมชอบม้าพยศ

ในวัย ๕๗ ปี ฮอนด้า ผู้ก่อตั้งบริษัทผลิตรถยนต์ชั้นนำของโลก เคยกล่าวไว้ว่า “ตัวผมเองมีความคาดหวังต่อ **“เด็กเกเร”** ตามที่คนทั่วไปเรียกขานกัน ทำไมจึงเป็นเช่นนั้นหรือ ก็เป็นเพราะว่า เด็กเหล่านี้แหละที่แฝงไว้ซึ่งศักยภาพที่จะ **“พัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง”** เด็กเหล่านี้แหละ เป็น **“เด็กดี”** ในความหมายที่แท้จริง ซึ่งเราสามารถเชื่อถือได้และเต็มเปี่ยมด้วยศักยภาพ” ฮอนด้าเองเป็นคนรักอิสระ ไม่ชอบกรอบ เขาเชื่อว่า “เด็กเกเร” เหล่านี้ หากสามารถเอาชนะและพัฒนาขึ้นมาได้ จะกลายเป็นคนซึ่งมีบุคลิกเป็นตัวของตัวเอง สามารถทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ สิ่งที่ฮอนด้ากล่าวไปดังกล่าวนี้นี้ สะท้อนตัวตนของเขาไม่น้อย สภาพความเป็น **“ฮอนด้า”** ผู้รักอิสระเสรีประหนึ่งม้าพยศของเขา เปล่งประกายตั้งแต่สมัยในวัยเด็ก เขาเป็นที่ขึ้นชื่อลือชา ในความเป็นเด็กซุกซน ครั้งหนึ่งด้วยความหิวจัด เขาจึงแอบไปเคาะระฆังของวัด ที่มีไว้เพื่อบอกเวลาเที่ยงวัน ทั้งนี้เพื่อจะได้กินอาหารกลางวันก่อนเวลา

“ความซน” และ **“ความคิดสร้างสรรค์”** ซึ่งขึ้นชื่อลือชามากของเขาก็คือการปลอมแปลงตรายางประทับของพ่อตัวเอง ในยามเด็ก ฮอนด้าไม่ใช่เด็กซึ่งสนใจการเรียนมากนัก ผลการเรียนของเขาจึงไม่ดีมาก เมื่อถึงคราวที่ครูต้องส่งใบแจ้งผล เพื่อให้ผู้ปกครองลงตรายางประทับรับทราบ จึงเป็นช่วงเวลาที่ถูกข่มขู่สำหรับเขา ดังนั้น ฮอนด้าจึงคิดอุบาย ที่จะปลอมแปลงตรายางขึ้นมาจาก โดยแกะสลักจากยางรถจักรยานซึ่งมีอยู่ที่บ้าน ความสำเร็จของเขา ทำให้เพื่อน ๆ อีกหลายคนซึ่งตกอยู่ในสภาวะใกล้เคียงกัน มาขอให้เขาช่วยทำตรายางปลอมให้ด้วย ในเทอมต่อมา ฮอนด้าจึงรับอาสา จัดทำให้เพื่อน ๆ แต่นั่นกลับเป็นเหตุซึ่งทำให้ครูจับผิดเขาได้ ทั้งนี้เพราะฮอนด้าไม่ได้ตระหนักว่า ตรายางจะประทับอักษรออกมาเป็นภาพสะท้อนของกระจกเงา ชื่อของเขาฮอนด้า (本田) นั้นเป็นอักษรญี่ปุ่นที่มีความสมมาตรกันทั้งซ้ายขวา ดังนั้น แม้เขาแกะสลักออกมาโดยไม่กลับตัวอักษร เวลาประทับออกมา ก็ยังอ่านได้เช่นเดิม ขณะที่ชื่อเพื่อนคนอื่น ๆ นั้น ตัวอักษรไม่สมมาตรกัน ดังนั้น เวลาประทับตรายางออกมา ตัวอักษรจึงกลับซ้ายขวา

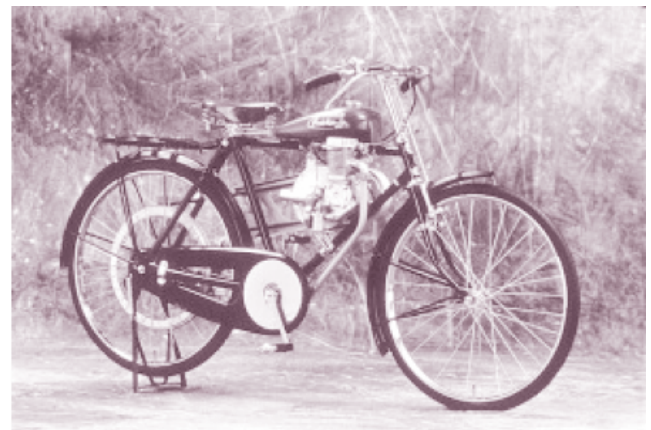
จากเด็กช่อมารถยนต์ จนมาเป็นเจ้าของบริษัทฮอนด้า

ฮอนด้า (1906-1991) เกิดในครอบครัวซึ่งพ่อทำธุรกิจซ่อมจักรยาน ดังนั้น ชีวิตตั้งแต่วัยเด็กของฮอนด้า จึงกินนอนอยู่กับยาน-

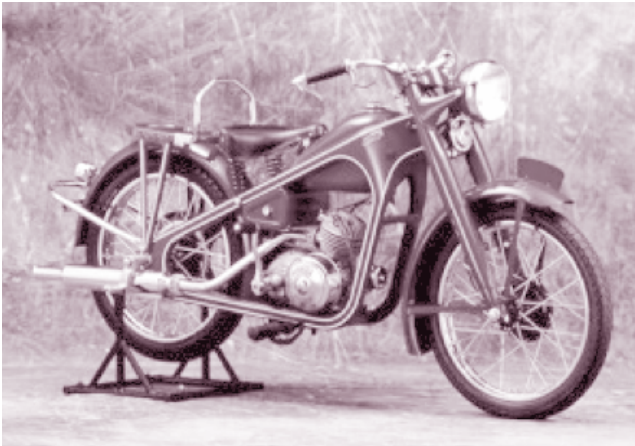

พาหนะซึ่งเป็นต้นแบบสำหรับการพัฒนาธุรกิจในอนาคตของเขา ในปี 1922 หลังจบการศึกษามัธยมต้นเด็กหนุ่มฮอนด้าก็ไปสมัครเพื่อเข้าทำงานกับบริษัท Art Shokai ซึ่งเป็นผู้ซ่อมรถยนต์ในกรุงโตเกียว โดยหวังที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับยานพาหนะทันสมัยซึ่งเขามีความสนใจ เขาทำงานอยู่เป็นเวลากว่าหกปี จึงไปเปิดสาขาขึ้นที่บ้านเกิดชิซุโอกะ

ในปี 1946 ฮอนด้าเปิด **“โรงงาน”** ของตัวเอง โดยตั้งชื่อว่า **“Honda Technology Research Institute 本田技研工業株式会社”** ผลิตภัณฑ์ตัวแรกของบริษัท ก็คือรถจักรยานที่ติดตั้งเครื่องยนต์เพื่อช่วยขับเคลื่อนแทนแรงคน เขาเรียกผลิตภัณฑ์ชิ้นแรกนี้ว่า Honda A Type รถจักรยานติดเครื่องยนต์ของเขา สามารถขายได้กว่า 1,500 คัน

ต่อมาในปี 1949 รถจักรยานยนต์ที่มีเครื่องยนต์สองจังหวะก็ถูกพัฒนาออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ของบริษัทฮอนด้าเรียกรถจักรยานยนต์รุ่นนี้ว่า **“ความฝัน” (the Dream)** ประมาณปลายทศวรรษ 1960 ฮอนด้าก็กลายเป็นผู้ผลิตรถจักรยานยนต์รายใหญ่ที่สุดในโลก

แต่ความฝันของฮอนด้า ไม่ได้หยุดเพียงเท่านั้น เขาต้องการที่จะเป็นผู้ผลิตยานยนต์ชั้นนำของโลก ในเดือนสิงหาคมปี 1963 ฮอนด้าผลิตรถยนต์บี๊กซ์ขนาดเล็ก T360 ออกมาวางจำหน่ายและตามมาด้วยรถยนต์สปอร์ต S500 ในเดือนตุลาคม จากสายการผลิตรถจักรยานยนต์ ฮอนด้าเพิ่มสายการผลิตรถยนต์ท่ามกลางความไม่เห็นด้วยของกระทรวงการค้าระหว่างประเทศและอุตสาหกรรม (Ministry of International Trade and Industry-MITI) ในขณะนั้นที่เห็นมาญี่ปุ่นมีบริษัทผลิตรถยนต์มากพอแล้ว แต่ฮอนด้าก็ยืนยันที่จะดำเนินธุรกิจไปในทิศทางตนเชื่อมั่น ต่อมาภายหลัง ฮอนด้ากล่าวถึงแนวความคิดซึ่งแตกต่างกันนี้ว่า

“เพราะผมทำทุกอย่างตรงกันข้ามกับที่ทาง MITI ให้คำแนะนำ นั่นแหละ วันหนึ่งจึงมีฮอนด้าอย่างที่เห็นกัน (通産省に言われたことと全部反対のことをやってきた。だから、ホンダの今日がある。)”

ความมุ่งมั่นที่ฮอนด้าจะพัฒนาเทคโนโลยีซึ่งเป็นแบบฉบับเฉพาะของจนขึ้นมา เพื่อเป็นจุดขายและแบรนด์ของบริษัท แสดงออกมาชัดเจน จากแนวคิดของเขาที่ว่า “อย่าคิดที่จะไปลอกเลียนแบบใครอื่น หากคิดจะหากินแบบสบายๆ การลอกเลียนแบบผู้อื่นก็เป็นอิสระที่จะทำได้ แต่หากใครทำเช่นนั้น ธุรกิจก็จะเริ่มต้นไปสู่หนทางของความตกต่ำและล่มสลาย” (人真似をするな。楽をしたければ人真似をするのも自由だが、そうすると企業は転落と崩壊の道をたどり始める。)

ลอบคู่หูผู้ร่วมสร้างฮอนด้าอนติบิเคียว

ในปี 1949 ฮอนด้าได้พบและรู้จักกับนักธุรกิจวัยเดียวกันชื่อ Fujisawa Takeo ทั้งสองต่างประทับใจในแนวคิดของแต่ละฝ่าย ฮอนด้ารับทาบทามเพื่อขอให้ Fujisawa เข้ามาร่วมงานกับตนโดยรับหน้าที่เป็นรองประธานกรรมการบริหารของบริษัท ฮอนด้ากล่าวถึง Fujisawa ว่า “Fujisawa มีสิ่งซึ่งตัวผมเองไม่มี แนวคิดของเขาแตกต่างจากผม แต่เพราะความแตกต่างนี้แหละที่ทรงคุณค่า” ทั้งสองแบ่งงานกันทำอย่างชัดเจน กล่าวคือ ฮอนด้ารับผิดชอบทางด้านเทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ส่วน Fujisawa นั้นรับผิดชอบด้านบริหาร ดูแลการเงินและการตลาด ดังที่ฮอนด้าเคยกล่าวว่า “เพราะผมมีเพื่อนร่วมเป็นร่วมตายอย่างคุณ Fujisawa นี้แหละ ผมจึงสามารถมอบหมายงานด้านบริหารให้กับเขาได้ ตัวผมเองสามารถจ่อจ้องกับงานด้านเทคนิคอย่างเต็มที่ การที่เรามีฮอนด้าในวันนี้ นั่นเป็นเพราะคุณ Fujisawa Takeo โดยแท้”

การพบกันของคู่หูสองคนนี้ จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างฮอนด้าให้เติบโตเป็นบริษัทระดับโลกในเวลาต่อมา กล่าวกันว่า ฮอนด้า มอบความไว้วางใจให้กับ Fujisawa โดยสิ้นเชิง ตราขายสำหรับประทับเพื่อทำสัญญาของบริษัทนั้น ฮอนด้า มอบหมายให้ Fujisawa ดูแล โดยเขาไม่เคยเห็นตราขายนี้เลย Fujisawa พูดยถึงการพบกับฮอนด้าครั้งแรกว่า “เมื่อผมได้รับฟังคุณฮอนด้าพูด ผมก็มองเห็นภาพของอนาคตจินตนาการได้ถึงสิ่งต่างๆ ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ผมเองคิดว่า หากผมสามารถทำตัวเป็นหนทางสำหรับให้แนวคิดเช่นนั้น นำสู่การปฏิบัติได้ ความฝันของคุณฮอนด้า ก็ย่อมพุ่งทะยานไปข้างหน้าได้”

ปรัชญาและแนวคิด

จากเนื้อหาดังกล่าวข้างต้น ผู้อ่านคงพอมองเห็นภาพถึงบุคลิกภาพและแนวความคิดของนักอุตสาหกรรมยิ่งใหญ่ผู้นี้ ในตอนท้ายนี้ ขอนำหลักปรัชญาสำคัญอีกสองสามประเด็น เพื่อเป็นข้อคิดสำหรับผู้อ่าน ได้ไปพิจารณา ตรึกตรองและยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ฮอนด้าเคยให้แนวคิดเกี่ยวกับผู้บริหารสูงสุดของบริษัทไว้ น่าคิดและอาจเป็นกระจกเงาส่องให้เห็นการเจริญเติบโต หรือการเสื่อมสลายของบริษัทต่างๆ รอบตัวเราได้ดี

“สิ่งซึ่งธุรกิจหวาดกลัวมากที่สุด ก็คือความเขลาของประธานบริษัทนั่นเอง ปัญหาเกิดจากว่า ความรู้ที่ประธานกรรมการบริษัทเมื่อเริ่มเก่าเกินไป ด้วยเหตุนี้ ไม่ว่าเขาผู้นั้นจะเคยเป็นผู้บริหารที่ยิ่งใหญ่เพียงใด บริษัทที่เขาดูแลอยู่ ก็ไม่พ้นที่จะล่มสลายในที่สุด 企業一番怖いのは社長の無知です。問題は持っている知恵が古くなることです。そうすると、過去がどんなに偉かった経営者でも、会社をつぶすことになります。”

นี่คงเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง ที่ในปี 1966 เขาประกาศลาออกจากตำแหน่งประธานกรรมการบริษัทซึ่งเขาก่อตั้งขึ้นมา ในปีถัดมาเขาเดินทางไปร่ำลาโรงงานผลิต ผู้แทนจำหน่ายและบริษัทในเครือทุกแห่งทั่วประเทศญี่ปุ่นและทั่วโลก

ทัศนคติสำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งเป็นกำลังในการขับเคลื่อนให้เขาคิดค้น สร้างสรรค์ นวัตกรรมใหม่ๆ ทางเทคโนโลยี ก็คือแนวคิดของเขาที่ว่า

“อันว่าสามัญสำนึกนั้น เป็นเรื่องที่คนคิดกำหนดขึ้นมาเองและการที่เราตั้งคำถาม มีข้อสงสัย (ต่อสามัญสำนึกเหล่านี้) แล้วทำลายความเชื่อเช่นนั้น นั่นแหละความก้าวหน้าที่จะเกิดตามมา 常識ってのは、人間が考えたことだ。それを疑って、打ち破っていくのが進歩なんだね”

สุดท้ายนี้ ขอจบลงด้วยวรรคทองที่สะท้อนภาพทั้งหมดของฮอนด้า โชอิชิโร ได้แจ่มชัดที่สุด นั่นคือคำกล่าวของเขาที่ว่า “เกียรติยิ่งใหญ่ที่สุดของผม ไม่ได้อยู่ที่ผมไม่เคยประสบความล้มเหลวแม้แต่ครั้งเดียว หากอยู่ที่ผมลุกขึ้นมาทุกครั้ง ที่ผมล้มลงไป” “私の最大の光栄は、一度も失敗しないことではなく、倒れるごとに起きるところにある。”

ข้อมูลประกอบ

http://en.wikipedia.org/wiki/Soichiro_Honda